

Esztergomi Lapok.

SZERKESZTŐSÉG:

SZÉCHENYI-TÉR (SZERENCSES-féle HÁZ.)

HOVA A LAP SZELLEMI ES ANYAGI RÉSZÉTI
— ILLETO KÖZLEMÉNYEK KÜLDENDŐK. —

— KEZIRATOK NEM ADATNAK VISSZA. —

Megjelenik minden vasárnap es csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évr: — — — — 12 K. Fél évre — — — — 6 K.
Negyed évre — — — — 3 K. EGYES SZÁM ÁRA 12 FILLÉR.

KIADÓHIVATAL:

(SZÉCHENYI-TÉR SZERENCSES-féle HÁZ.)
HOVA AZ ELŐFIZETÉSI PÉNZEK KÜLDENDŐK.

HIRDETÉSEK

ES NYILTTÉRI KÖZLEMÉNYEK A KIADÓHIVATALBAN
VETETNEK FEL.

Jogfeladás.

A harcászati lövés céljára szolgáló legelő terület kibérelésére nézve azt hirdetik, hogy a szerződés végleges megkötésének most már nincsen akadály.

Szó, ami szó, mi örülünk ennek a hírlésnek a legjobban, mi, akik a lap hasábjain meleg szeretettel ápoljuk e város érdekeit sajnos azonban, meg kell állapítanunk, hogy ez az öröm korai volt, mert igaz ugyan, hogy nagyjában sikerült a hadvezetőség követeléseit áthidalni, egyet azonban veszedelem fenyeget s ez nem más, mint a város köszénjoga.

A hadvezetőség erre nézve kiköti, hogy a város a lövőtér alatt fekvő kőszén kiaknázására vonatkozólag csakis úgy rendelkezhet, hogyha ehhez a katonai igazgatás előzetes engedélyét megszerzi, máskülönben nem.

Tehát milliók fekszenek a föld alatt kamatozás nélkül ma és a katonaság fenti kinyilatkoztatása azt jelenti, hogy azokhoz a milliókhoz a harminc évi bérlet tartama alatt hozzányulni nem szabad!

Ezzel szemben a bérletet újból tárgyaló pénzügyi bizottság hétfői ülésében arra a megállapodásra jutott, hogy jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok, vagyis inkább ragadja meg a város a 10.000 koronás évi bér alkalmát, mintsem a kőszénre számítson.

Ha ez a szempont a város jelenlegi nehéz pénzügyi viszonyaira való tekintettel elfogadható is, mégsem lehet abba a helyzetbe hozni egy várost, hogy a kőszénjog értékesítése tekintetében harminc évig mit sem tehessen, mert már is jó forrásból értesülünk, hogy erre nézve a várost legközelebb komoly ajánlatokkal keresik fel.

A katonaság a saját szempontjából okosan jár el, midőn bérleti jogát és szabad cselekvését teljes épségében fentartani törekszik, amde hogyha a katonáknak annyira fáj a foguk az esztergomi telepre, mi azt hisszük, hogy a kőszénjog értékesítésével szemben felállított akadálytól is elállanak.

Hiszük ezt a következő okból:

A város mint bérbeadó erkölcsi és anyagi felelősséggel tartozik a katonaságnak azért, hogy ez utóbbi a bérlet tárgyát a szerződésben foglalt feltételek mellett használhassa, tehát a kőszénjog értékesítése esetén magának

kell vigyázni arra, hogy a katonaság részére szerződésileg biztosított jogok tiszteletben s ami fő, korlátlanul fentartassanak, mert ha ezt nem tenné saját felelősségével teljes mértékben számolnia kellene.

Nem olyan fekete az ördög, mint amilyenek festik, mondja egy szállóige. Ez a kérdés sem olyan aggodalomkeltő, mint ahogy a katonáék látják.

A város közönsége tehát helyesen cselekszik, hogyha a kőszén felett való szabad rendelkezési jogát feltétlenül fentartja és a katonaságot értesíti, hogy az azzal való rendelkezés korántsem a katonaságra, hanem inkább a városra aggodalmas és mint ilyen csakis a város szempontjából eshet mérlegbe.

Jogokat feladni nem szabad, mert ilyeneket szerezni nagyon nehéz és hogyha a város a kőszén értékesítését harminc évig függőben tartani volna kénytelen, egy kedvező alkalom elszalasztása esetén ki állana eléje azon jogos felzudulásnak, mely ebből folyólag keletkezne?

Valamivel az utódoknak is tartozunk. Nevezetesen felelősséggel. Jól gondoljuk meg tehát a dolgot, mert itt jogfeladásról van szó. Igaz, hogy burkolt alakban, de tényleg arról van szó, mert ha egyszer a katonaság egy megkötött és végérvényes szerződés korlátai közé helyezkedik, attól ugyan hiába könyörögjük az engedélyt!

Legyünk résen!

Üres a zseb.

Valahányszor a városházán pénzügyi szükségletéről van szó, első dolog ebből nagy lármát csinálni, előszedni a kevésbé jóakaratu bírálat fegyvereit s neki szaladni a város vezetőségének, mint amely a látszat szerint nem jól gazdálkodott, vagy számításaiban nem volt előre látó.

Ez a divat minálunk és az idők folyamán oly közszükségletté vált, hogy egyik másik benézült polgártárs emésztéséhez szinte elmaradhatlanul szükséges.

De térjünk a dologra. A városházán üres a pénztár, mi végből gondoskodni kell arról, hogy a magánosok számlái, a városi kölcsönök kamatai kiegyenlíthetők, az alkalmazottak járandóságai pedig megfelelő időben kiadhatók legyenek.

A pénzügyi szükség úgy állott elő, hogy az 1907.

évi községi pótdadónak jelentékeny része nem folyt be és az 1908. évi első negyedből is maradt be nem hajtott községi követelés.

Igy, minden további magyarázat nélkül, azt hiheti az esztergomi polgár, hogy a községi pótdadónál, mely eddig 92.000 koronára tehető, hanyagul hajtattott, mi azonban magyarázattal szolgálunk.

A pótdadóból 1907. évben 52.000 koronányi követés felelbeztetett és a felelbeztések közül csak 27.000 koronányi összegre nézve történt döntés úgy, hogy a főkapitány és papnevelő intézet ez az összeget nem tartoznak megfizetni. Ez tehát kész veszteség a városra nézve, holott a város az 1883. évi adótörvény alapján helyesen vetette ki a panaszolt adót, amde azért jogosította fel a törvényhozás a pénzügyminisztert, hogy a törvényt végrehajtsa és Wekerlénnek a huszonöt évi gyakorlat nem tetszett s egy rendeletével elűtötte a várost. Az 52.000 koronából a fenti összeg levonása után még 24.000 korona maradt felelbeztés alatt. Hogy ehhez — bár biztosan számíthatni — mikor jut a város, az a jövő titka.

Menjünk tovább! A vadászati jog bérlete per alatt áll s az 5000 koronára rugó bérösszegre a város talán csak az év vége felé számíthat. Végül megemlítendő, hogy az 1908. I. negyedében is jelentkeznek oly természetű pótdadó hátrálékok, amelyeket a közlakosság egy része felelbeztet, vagy amelyeket tőle tél évadján messzemenő emberi szempontok miatt beszédni még nem lehetett.

Igy jött pillanatnyi zavarba a pénztár a nélkül, hogy ez a körülmény aggodalomkeltő volna. A pénztár most, amikor a lakosság még kereset, illetve jövedelem nélkül áll, a közkövetelésekből pillanatnyi zavarát el nem oszthatja, 36.000 koronára van tehát szüksége és pedig már május hó 1-ig. Ezt az összeget kíségetésül a város alapjai kölcsön formájában két évi tartamra nyújtanak s hogy a visszafizetés teljes biztonságot nyerjen, a kölcsön a költségvetésbe is bekerül.

Aki az így előállott helyzetet félre akarja magyarázni, azt mondhatja, hogy e szerint a jövő évben tetemes pótdadóemelkedésre van kilátás, holott ez csak látszat, mert míg egyrésztől csak 27.000 koronányi közkövetelés tekinthető elveszettnek, másrésztől 65.000 kor. megtérülése biztosra vehető, nem is említve azt, hogy a város a halastó bérletéből 3000 kor. a legelő katonai bérletéből 10000 kor. jövedelemre számíthat s ha ehhez még a bizonyára következő takarékosabb gazdálkodást vesszük, bizonyos, hogy a községet 1908-ra tényleg lerovandó pótdadó emelkedés nem érheti!

Ime ismertettük az ügyet a maga igazságos valójában s azért, hogy belőle szenzációt ne csinálhassanak!

TÁRCA.

Lear király.

Egy öreg színigazgató beszélt el nekem e különös történetet. Nagy kedvteléssel és hosszasan lapozott emlékei között egy mosolygó őszi napon, midőn a mohácsi hajó fedélzetén együtt utaztunk. S mentül több emléket idézett elő bolyongással teli multjából, annál beszédesebben folyt ajkairól a szó: úgy tetszett, mintha a multból előhívott sugarak megfijtanák őt magát is, s egész lénye hasonlítani látszott a felettünk ragyogó, derűs őszi naphoz.

Valami jelentéktelen eseményt színezt ki bő beszédeben, midőn a csevegő hang hirtelen megakadt... és kebléből egy nehéz sóhaj tört utat...

— Szegény Lear király! Igazán kár érte — mondá szomorúan, míg elborult tekintete a fodros habokra mélyedt.

Bármily tragikusnak ismerem is Lear király sorsát, megütődtem az öreg hirtelen elkomorulásán. A tragikai hősek nem szoktak nappal kísérteni bennünket, elég bajunk van édes magunkkal, még ha nem is vagyunk kiérdemült színigazgatók. Csodálkozva kérdeztem tehát.

— Hogy jutott most Lear király eszébe?

— Oh, nem Shakespeare Learjére gondoltam, hanem szegény Gázsó Péterre, kit mi magunk közt mindig Lear királynak nevezünk.

— És miért nevezték Lear királynak?

— Mert az volt a legkedvesebb szerepe, abban élt és abban halt meg.

— A színpadon?

— Nem. Gyermekeinek karjai között halt meg. De azért szerencsétlenebb életpályát soha nem ösmertem az övénél. Ha akarja, elmondom történetét, de menjünk le a terembe, mert úgy érzem, hogy itt a levegő valamivel hűvösebb, mint az imént.

Készséggel követtem az öreget le a terembe, ámbar sajnáltam otthagyni az ősz verőfényes kellemes sugarait. Ugyátszik, neki Gázsó Péter emlékének árnyéka tette hűvösebbé a levegőt. És most átengedem a szót a veterán igazgatónak és magam is beallok publikumnak: annyi bensőséggel úgy se tudnám elmondani, mint ő.

— En azt hiszem, kezdé az öreg esendes filozofálással, hogy a tragikumnak is vannak bacilusai, melyek némely emberrel vele születnek, alkalmilag fejlődnek és előidézik a katasztrófát, mely tetszik tudni — a tragikummal elmaradhatatlan. Ha ez igaz, úgy az én Gázsó barátom tele volt születésekor tragikus bacilusokkal. Fröjtéljesebb, nagyobb kaliberű drámai tehetséget nem ösmertem nála: bensőség, tűz, szenvedély és szilaj hæv volt minden szava.

Testalkata azonban olyan volt, mint egy zsákhordó: tagbaszakadt és löcslábu. Egyszer frakkban láttam, megijedtem tőle, úgy nézett ki, mint egy élelapi karrikatúra. De legkülönösebb mindennél hangja volt. A pianója kiálhatatlanul dörmögött, szinte reszelte az ember fülét s ha társalgónia kellett a színpadon, a közönségen nyugtalanság vett erőt. Igazán kín volt hallgatni.

Hanem mikor nagy szenvedélyeket ábrázolt, mikor a szilaj emberi lélek vulkánikus kitöréseit, tomboló örjögéseit festette, akkor hanganyaga egyszerre megváltozott. A melléből eltörő orkáknokban az emberi szenvedélyek legizgább hangja harsant meg, a megcsalt szerelem irtóztató kinjai, a féltés vak dühe, a gyűlölet iszonyai hatalmas hangjának színezése által hajmeresztő valóságukban, plasztikusan kidomborodva jelentek meg előttünk. Szóval ott, ahol más színészt cserben hagyja az ereje és tehetetlenül küzködik feladatának emberfeletti nehézségeivel ott, de csakis ott érezte magát igazi elemében.

Nem is szólok azon frenetikus hatásról, melyet játéka ilyenkor előidézett, mert köztünk maradjon, a vidéki közönség ítélete rendszerint igen megbízhatatlan. Néhány „töngéber” után indul s csak azt tapsolja, aki jó színésznek van kihíresztelve. Hanem aki a színészeket meg tudja ríkatni, az igazi művész.

Mikor Gázsó Lear királyt játszotta a negyedik fölvonásban, úgy böngött az egész személyzet, mintha kottából tanulta volna, még a sugó is hangosan zokogott, én is alig győztem könnyeimet törölni a kulisszák között. És ő úgy állott az elérzékenyült csoport közt, mint a lelki viharok felistene, nem láttuk idomtalanságát, elfelejtettük löcslábat s meghódoltunk művészetének. Ünnepek tekintettük az ily estét.

Kérem, egyszer egy kezdőszíneszemet megszoktetett játékanak és hangjának megdöbbentő közvetlenségével. „Dalmá”-t adott és ő játszta Oldamurt, a féktelen jellemű zsmnokot. A harmadik fölvonásban, mikor Oldamurt értesítik, hogy világhódításra szétküldött hadseregi nyomorultul odavesztek, borzasztó nyugalom szállja meg a zsmnokot. Az én kezdőszíneszem a csuvaszok követét játszotta, ki a nyugalmat gyávaságnak magyarázza visszakövetel tőle néhány tartományt. A zsmnokot a követelő hang kihozza apátiájából és egy türelmetlen mozdulattal odakiált:

— Akár a Bajkál tavát is!

Gázsó elemében lévén, oly tigrisvérengzéssel ugrott fel, s oly mennydörögve ordított, hogy az én szegény kezdőm azon kimaszkírozva elszaladt a színpadról s meg se állt, míg egy másik színársulatot nem talált.

Szóval, kérem, a színpadon imádtuk, de az életben ki nem állhattuk, és erre igen sok és igen helyes okunk volt. Ha józan volt, egy meghasonlott kedély minden kiálhatatlanságát hozta közibünk, könnyen sértegetett, de ő maga tulérzékeny volt minden apró célzás iránt. Ha egy szó, vagy egy szerep nem volt inyére mint egy sértett felisten feldühödött és otthagya a társulatot. E mellett ivott is; eleinte nem volt éppen iszákos, küzdött magával, sohasem rendelt felmeszelynél többet, de néha husz meszelyt is megivott. Ilyenkor garázda természetű volt, mindenkibe belekötött. Igaztalan göggyével engem is nem egyszer vérig sértett.

Legjobban sajnáltam azonban kis leányát, Rózsikát. Igen kedves teremtés volt, anyját még esecsémő korában veszítette el, és így egész szeretetével zsmnok apján esüggött. Olyan igénytelen szépség volt, világos kék szemekkel, melyek a hosszú pillák alól félnéken tekintettek elő. Apja minden áron nagy művésznőt akart belőle alkotni, belé akarta lehelni az ő szertelen, izzó tehetségét. De ez sehogyse ment, mert a kis Rózsika az ő esekélyke tehetségével a középszer vonaláig is csak alig tudott felemelkedni. Emellett is nem rajongott pályájáért, mely annyi keserűségen, annyi megpróbáltatáson vitte keresztül. Apja ugyanis hirtelen hirtelenséggel korhely természetű és könyvelmősége folytán gyakran került abba a helyzetbe, hogy kénytelen volt leánya holmiját is elzálogosítani.

Ez pedig a legborzasztóbb egy színésznőre nézve. Ha ön semmit sem hisz el egy színésznőnek ha minden szavát, sóhaját, könnyét tettetésnek, kendőzésnek veszi: abban lehet önnek sokszor igazga. De ha egy színésznő „pakk”-jának elvesztéséről beszél, ha elzálogosított ruháit siratja, akkor bátran elhiheti, hogy minden szó, minden óhaj, minden könyvesep a szív mélyéből fakad.

A kis Rózsika, mint a hogy maguk közt neveztük, szó nélkül türte apja zsmnok szeszélyeit, hanem egyszer különös (azaz nem is különös) dolog történt vele, beleszeretett egy csinos fiuba, az ottanivendéglős fiába. Ez a derék gyerek becsületes szívvvel megkérte a kezét. En voltam a kérő, nagy óvatossággal és tapintattal előadtam a dolgot. Kárba vesztett a fáradságom. Gázsó egy esőpp híján kidobott lakásából.

— Majd bizony, — mondá durva göggyel — egy koresmáros kölykének neveltem én leányomat!

En kétségbe voltam esve, a kis Rózsika nem. Össebeszelt kérőjével s egy hét mulva a szomszéd faluban megesküdtek. Onnan értesítették az öreget és azonnal utra keltek Vasme gyébe, hol a fiatal férj nemsokára egy szép falusi vendéglőt vett át.

Gázsót e csapás szíven találta, de úgy tett, mintha nem is érezné. Hozzájött és egykedvűséget színélve, elbeszélte a dolgot.

— Az a „hölgy” mondá végül — rámnézve többet nem létezik. Ne is beszéljünk róla.

Azzal megfordult az igazi spanyol grandezával távozott.

Nekem ez a nagy gar sehogysem tetszett; sajtattam, hogy ezzel valami nagy felindulást akar leleplezni. Sejtésem pogányul beteljesedett. Gázsó művészi pályája, mely különben is oly végzetes volt, e pillanattól ketté volt vágva. Társulatomnál egy hétig sem maradt, bucsutlanul távozott és mint Ahasverus bolyongott egyik társulattól a másikhoz. Tehetsége, mint pályatársaimtól hallottam, rohamosan kallódni kezdett, míg durva ösztönei mindjobban felülkerekedtek.

Mínt hogy maradása sehol sem volt, áldatlan sorsa egy izben arra kényszerítette, hogy télviz idején, csikorgó hidegben gyalog utazzék Vasme gyébe. Az uton borzasztó havazás érte utol, a metszőszél egész testét átjárta és csontig átfázva, szinte alétlan késő este egy falusi vendéglőbe vándorolt.

E vendéglőben leánya volt az urnó. A viszont-

látás szivrendítő felindulásait nem kísérlem meg visszaadni. A meleg szoba, a meleg bor, a meleg ölelések, s a mindezeknél melegebb könnyek felolvasztották szívének fagyát. A színész — és ő az volt e szó szűrtéü értelemben — hamar tud lelkesülni és hamar tud lemondani. Gázsó még az este elhatározta, hogy örökre lemond a színpad gyönyöreiről és azoknál is vonzóbb gyötrelmeiről. Kijelentette, hogy holtig leányánál marad, igen, igen koresmáros lesz, segíteni fog vejenek. Ez egy új élet, az igazi — kiáltá lelkesülve — mely őt visszaadja leányának és önmagának.

Nos, uram, Lear király egyik legjelesebb személyesítője, két álló évig csakugyan koresmáros volt. Az az ahogy volt, csak szimulálta hogy az; csak játszott egy szerepszakmát, mely ellen lelkének összes tényezői lázongtak. De jó színész volt és oly ügyesen játszotta el a kelletlen szerepet, hogy leányát is tévedésbe ejtette. Szegény boldog volt, hogy apját magához bilineselhetette.

Balsorsom véletlenül arra a vidékre sodort. Meghallottam, hogy közelemben van és nem tudtam ellentállni a vágynak, hogy fel ne keressen.

Igazán megható viszontlátás volt, szegény Gázsó remegett az örömtől és arcán kövér könyveseppek peregtek végig. Ezerfélétt kérdezett össze vissza és mint hogy nagyon rossz idő volt, engedtem a család esengésének és éjjelre ott maradtam.

Mikor a család lefeküdt Gázsóval együtt maradtunk, akkor tört ki belőle elemi erővel a két évig visszafojtott érzés. Halkan, suttogva, töredezett mondatokban beszélt el, hogy mennyi új műanszott fedezett fel azóta a szerepben. Hogy esínálna most a tengerpartii jelenetet, mily realisan színezné az örülést s különösen sokat foglalkozott a Kornéliával való utolsó j lenéssel.

— Ah! barátom! — kiáltá remegő hangon — ha látnád, mint borulnék a holttetemre...

Gázsó egy hét mulva eljátszotta a szerepet, páratlan diadallal... és másnap eltűnt. Világgá ment gyalog, úgy, a hogy volt, társulatot keresni. Az oroszlan vért izlett, hogy is maradt volna meg koresmárosnak.

Ez volt a vég kezdete, soha színész oly gyorsan nem züllött el, mint ő. A keserűség a pálinkához, a pálinka az elaljasodáshoz vezetete. A véletlen azonban lányához vitte ismét és annak karjai között adta ki lelkét.

Zöldi Márton.

Mi ujság?

Ujabb kölcsön a városnak.

A város és a káptalan közötti adókérdésben — mint már megirtuk — a város hátrányára döntött a közigazgatási bíróság. Ennek folytán a mintegy 18000 koronás káptalani pótdadó mely már be lett állítva a város ez idei költségvetésébe, természetsszerűleg nem fog befolyjni a városi pénztárba. Ezen összeg nélküli pedig a város szükségletei nem nyerhetnek fedezetet és így rendkívüli jövedelemkiegészítésről kell sürgősen gondoskodni. A rendkívüli fedezetszerzés természetsszerűleg csak kölcsön útján eszközölhető és így a városnak legközelebb egy 26000 koronára függő kölcsön felvételéről kell gondoskodnia. A pénzügyi bizottság ily értelemben már el is készítette javaslatát, melyet a város tanácsa is magáévá tett. A f. hó 23-iki közgyűlés napirendjén már szerepelni fog ezen kölcsön felvételének ügye.

Közgyűlés a vármegyénél.

Esztergom vármegye törvényhatósági bizottsága tegnap rendkívüli közgyűlést tartott, melyen főleg a különböző bizottságokban megírtult tagsági helyeket töltötték be és a vármegyeház átalakítási munkálataira beérkezett árajánlatok fölött döntöttek. A tegnapelőtt ülésezett állandó választmány közel egész napon át foglalkozott a versenyajánlatokkal és elhatározta, hogy a 28 ajánlattevő közül Pfalcz Józsefet fogja a közgyűlés elé pártolólag terjeszteni. A közgyűlés lefolyásáról térszűke miatt jövő számunkban hozunk tudósítást.

Bérmálás városunkban.

A bérmálás szentségének feladása a bazilikában ezidén a következő sorrendben történik: I. Vasárnap, május hó 24-én, d. e. 9 órakor bérmálkozik az esztergomi tanulófjúság. (A főgimn., a reáliskola, a tanítóképző-int., polgári és elemi iskolák növendékei stb. beleértve, a párkányikat is.) — II. Pünkösdi vasárnapján ugyancsak d. e. 9 órakor a felnőttek vehetik fel a bérmálás szentségét, vagyis mindazok, akik nem járnak iskolába. Kivételt csak az ismétlőiskolások, a kereskedelmi és iparos tanonc-iskolák növendékei képeznek, akik nem május 24-én, hanem e napon részesülhetnek a bérmálás szentségében. A bérmálás szentségét mindkét ízben Rajner Lajos dr. püspök, ált. érseki helynök fogja kiszolgáltatni a bérmálandóknak. Ugyancsak ő mondja e két napon az ünnepi szentbeszédet is. Mindazok, akik a bérmálás szentségét ezidén fel akarják venni, kéretnek, hogy hitoktatóknál, illetve plébánosaiknál mielőbb jelentkezni sziveskedjenek, nehogy a bérmálást megelőző napokban és magán a bérmáláson zavar történjék.

Tanácsülés a barakk kérdésében.

A város tanácsa legutóbb tartott ülésében foglalkozott a hadügyi minisztérium által a barakk szerződésen teljesítendő módosítások dologával. A tanács magáévá tette a módosításokat, melyek — habár lényegesen is — mégsem olyanok, hogy miattok a barakk ügye teljesen dugába dőljön. A f. hó 23-án tartandó városi közgyűlés elé a tanács javaslatot fog terjeszteni a szerződés módosítása tekintetében. A közgyűlés bizonyára szem előtt fogja tartani a város vitális érdekében fekvő szempontokat és készséggel megszavazza a szerződés módosítását.

A reáliskola VI. osztálya.

Nagy Antal reáliskolai igazgató előterjesztést tett a város tanácsának hogy a reáliskolában a jövő tanévben már felállítandó VI. oszt. ügyében tegyen intézkedéseket a közoktatásügyi minisztériumnál.

Szertartások a főszékesegyházban.

A nagyheti szertartások legmagasztosabb része tulajdonképpen ma veszi kezdetét a főszékesegyházban. Itt adjuk a mai és következő napok szertartásának rendjét és egyúttal a bazilikai ének-kar műsorát.

Nagyjésütörtökön: Reggel 8 órakor ünnepélyes szent mise olajszenteléssel. Utána körmenet, majd lábmosás, tartja: Rajner Lajos dr. püspök, ált. érseki helynök. Délután: Zsoltárok énekzése lamentációkkal. A lamentációkat a főszékesegyházi succentor és a karkáplánok éneklék. A kóruson: A mise változó részei choral. Kyrie, Gloria, Ebner: Missa de Spiritu sancto-ból orgonakisérettel. Credo stb., Haller: Missa XI. 5—6 sz. v. kar, Kersch: Dextera Domini 4 sz. v. kar. A sz. áldozás alatt: Vittoria „Domine non sum dignus“ 4 sz. v. kar. Vittoria O Domine 5 sz. v. kar, d. u. Seyler: Miserere 5 sz. v. kar.

Nagy pénteken: D. e. 9 órakor csonkamise, keresztleleplezés, körmenet, tartja Rajner Lajos dr. püspök. Utána szentbeszéd, mondja: Brühl József preláts-kanonok, főszékesegyházi plébános: Délután: Ugyanaz, mint esütörtökön, kivéve, hogy a lamentációkat e napon a főkáptalan három tagja éneklé. A kóruson: Martini: In monte Oliveti 3

sz. női kar. Kersch: Tristis est anima mea, Tenabrae fractae sunt, Vittoria Popule meus, Ebner: Adoramus te Christe 6 sz. v. kar, d. u. Seyler: Miserere 6 sz. v. kar.

Nagyszombaton: Reggel 7 órakor tűz, víz és husvétii gyertya szentelés a Bakács-kápolnában, tartja Brühl József főszékesegyházi plébános. Dél-előtt 9 órakor ünnepélyes szent mise, mondja: Rajner Lajos dr. püspök. Este 7 órakor ünnepélyes feltámadás, tartja ugyancsak Rajner püspök. A kóruson: Mitterer: Missa Sabbati sancti, vesp. cum fals. bord., feltámadásra: Kersch: Angelus Domini: Cum transisset Sabbatum Quare odormis, Domine probasti 4 sz. f. k. és 4 sz. v. kar, Et adhuc tecum sum, Regina coeli.

Husvét vasárnapján és hétfőjén: D. e. 9 órakor ünnepélyes szent misék, utánuk szentbeszéd. A vasárnapi szent misét Rajner püspök, a szentbeszédet Brühl preláts tartja, a hétfői szentmisét pedig Pór Antal preláts-kanonok celebrálja. A kóruson: Ebner: Missa Laetentur coeli 5 sz. v. kar, Haller: Terra tremuit, 4 sz. v. kar, a mise változó részei choral. D. u. vesp. Griesbacher: Haec dies 5 sz. v. kar. Falso bordoni.

Husvét hétfőjén: Goller: Missa Loreto 4 sz. v. kar orgonakisérettel, Haller: Angelus Domini 4 sz. v. kar, D. u. Griesbacher: Haec dies 4 sz. kar. A többi rész, mint előző napon.

Nagy idők tanuja.

Városunk társadalmának egy köztisztelőben álló tagja dől ki az élők sorából. Koksa Kálmán nyug. primási uradalmi intéző, volt 48-as honvéd f. hó 13-án életének 75-ik évében jobblétre szenderült. A nemzet oroszánharcát mint honvédtizedes küzdötte végig és részt vett több nagy ütközetben. A világi fegyverletétel után gyalogszerrel bujdosolva tért vissza Esztergomba és itt később a primacia szolgálatába állott, melynek évtizedeken át közbeesülésben álló tisztje volt. Tegnap temették el osztatlan részvét mellett a Jó Pásztor kápolna sírboltjába. Az elhunytban Koksa Tivadar városi ellenőr édes atyját gyászolja. A gyászestéről a következő jelentést vettük:

„Özv. Koksa Kálmán szül. Csáki Ilma úgy a maga, mint gyermekei Tivadar, Izabella és Mariska, valamint az összes rokonság nevében mélyen szomorodott szívevel jelenti, hogy szeretett férje, a legjobb apa és rokon Kuksa Kálmán nyugalmazot primási uradalmi intéző, 1848—49-iki honvéd f. évi április hó 13-án déli 12 órakor, életnek 75-ik évében, hosszas szenvedés és a halálklók szentségének ajtatos felvétele után esendően elhunyt. A drága halott hült tetemét f. hó 15-én d. u. 4 órakor fogjuk a kir. városi temető kápolnájából az ugyanottani Jó Pásztor kápolna sírboltjába örök nyugalomra helyezni. Az engesztelő szent mise áldozat pedig ugyanazon napon reggel 9 órakor fog a kir. városi plébánia templomban bemutatni. Esztergom, 1908 április hó 13-án. Béke lengjen áldott porai felett.

Az izr. hitközségből.

Az izr. hitközség elnökségének felkérésére közöljük, hogy a péntek esti isteni tiszteletet f. hó 17-étől kezdve további intézkedésig este $\frac{3}{4}$ órakor veszik kezdetüket.

Garamba zuhant szekér.

Garamvezekényről borzalmas szerencsétlenség híret vesszük. Molnár István garamvezekényi lakos kocsijával át akart kelni a Garamon az ott közlekedő kompon. Alig ért a komp a folyó közepére a lovak valamitől meghorkantak és a kocsit a rajta ülő Molnárral együtt magukkal rántották a folyóba. A komp révészei azonnal segítségére siettek, de csak a lovakat tudták megmenteni míg Molnár nyomtalanul eltűnt a habok között.

A Palkovics fiúk tragédiája.

Futótűzként terjedt el tegnapelőtt városunkban annak a megdöbbentő öngyilkosságnak a híre, amely a két nagy karriert csinált délceg huszártisztnek Palkovics Miklós és Pálnak váratlan halálát jelentette. Városunk társadalmi körében érthető konsternációt keltett a megrázó tragédia, mindenütt igaz részvéttel tárgyalták a már megváltoztathatlan esemény részleteit és a majdnem érthetetlen dráma okához a legkülönbözőbb magyarázatokat fűzték. A fővárosi lapok hasábos tudósításai révén most már tisztán áll az újságolvasó közönség előtt a borzalmas ketős öngyilkosság minden egyes megrázó fázisa. Városunkban sokan ismerték a két daliás katonát. Még tisztán emlékszünk, amint a már rég porladó édesatyjuk Palkovics Károly apai büszkeséggel karöltve sétálgatott városunk utcáin a már akkor nagy reményekre jogosító két fiával. — Jóléso és megható látvány volt, amint a már törődött aggastyánt igaz fiúi szeretettel támogatta a két délceg huszártiszt. — A gyilkoló golyók megtették kötelességüket. A két dalia, a két derékben összeroppantott karrier ott fekszik a rideg katonai kórház halottas kamrájában. Dicső emlékü édes apjuk szelleme bizonyára nem szaggyalta nekik az élettől való ily erőszakos megválás módját. Ő, aki bejárta a szabadságharc esataterait, és végigküzdötte azokat a harcokat, ahol ingyen osztogatták a halált, aki hazája szabadságáért hosszú és nehéz rabságot szenvedett, az ilyen atyának az emléke bizony megtaníthatta volna a már kihült testű két fiát, hogy az élet küzdelmei elől sem szabad meghátrálni, hanem igenis végig kell küzdeni az élet esatáját is az utolsó leheletig — az utolsó szalmaszálig. Lehet, hogy a két délceg katona végig küzdötte az élet keserves harcát, lehet, hogy tényleg meg kellett alkudniok a sors kényszerítő hatalmával. Mi nem is kutatjuk ezt. Őszinte részvéttel vagyunk a megmásíthatatlan eseménnyel szemben és nem szoritkozhatunk egyébire mint a megrázó tragédia szomorú konstataálására. A két ikertestvér mint ez ismeretes budapesti közös garzonlakásán hajtotta végre végzetes tettét. Temetésük tegnap ment végbe katonai pompával a helyőrségi kórház halottas házából. A két koporsót elborította a bajtársak és jóbarátok koszorúinak erdeje és köztük szerelmesen borult az egyik koporsóra egy Bécsből érkezett fehér koszorú . . . A temetésen az elhunyt önmagok testvéröccse Palkovics László tb. főjegyző is résztvett. A mélyen megrendült Palkovicsot minden felől elárasztják részvétnyilvánításokkal.

Közigazgatási bejárás.

Az „Egyesült téglá és cementgyár r. t.“ nyergesújfalu téglagyárához a Nyergesújfalu vasútállomástól vezetendő iparvasút közigazgatási bejárását a kereskedelmi miniszter elrendelte és annak határidejéül f. hó 25. d. e. 9 óráját tűzte ki. A vármegye részéről az alispán Pisuth Kálmán központi főszolgabíró és Hulényi Győző dr. vm. főügyész küldte ki, míg a közig. bizottság részéről maga dr. Perényi Kálmán alispán és Goszlott Lajos kir. főmérnök mennek ki a helyszínre.

Államsegély egy tanítónak.

A kereskedelemügyi miniszter a városi iparostanoncotthon vezetőjének: Szoleczky János tanítónak 200 kor. államsegély kiutalását engedélyezte.

Talált hulla.

Kőhidgyarmatról jelenti tudósítónk, hogy ott az ugynevezett párisi csatornában halva találták Tóth Lajos bényi lakost. Az elhunyt nagymértékben alkoholista volt és valószínűleg részeg állapotában esett bele a csatornába, hol meg is halt. A esendőrség vizsgálatot indított ez ügyben.

A vicinális nyári menetrendje.

Május elsejétől új menetrend lép életbe az esztergomi h. é. vasuton. Az új menetrend szerint naponta ötször indul vonat Esztergomból Budapestre: reggel 3:35, 5:30, 7:40, d. u. 2:43, este 7:00. Érkezik Budapestre: reggel 5:50, 7:40, 9:55, d. u. 5:00, este 9:25. — Budapestről indul: reggel 6:10 délben 12:10, 2:20, este 6:40, 8:30. Érkezik Esztergomba: reggel 8:32, d. u. 2:25, 4:35, este 8:50 10:40. — *A: esztergom-almásfüzitői vonalon:* Indul Esztergomból: reggel 3:50, 8:10, délben 12:18 d. u. 4:36. Érkezik Almásfüzitőre: reggel 5:50, 10:04, délben 2:23, d. u. 6:50. — Almásfüzitőről indul: reggel 6:15, délben 12:30, d. u. 4:10, este 7:40. Érkezik Esztergomba: reggel 7:09, d. u. 2:38, este 7:00, 9:46.

A párkányi tűzoltó egyesület.

A párkányi önkéntes tűzoltó egyesület f. hó 12-én tartotta újból alakuló közgyűlését a községháza nagytermében. Ivanics Gyula főparancsnok üdvözlővén a megjelenteket, szép szavakkal esetezte az egyesület eddigi működését; az egyesület úgymond 1884-ben alakult Rogrün Ede kezdeményezésére s azóta kitartó szorgalommal és odaadással a mai napig egyetértésben működött, a tagok száma azonban részint elhalálozás, részint pedig kiválás folytán annyira megfogyott, hogy az újonnan alakulás legfőbb idejében van az egyesület, továbbá az akkor készített alapszabályok is nagyrésze módosítást igényelnek, megfelelően kellene azokat kidolgozni, erre László István, Jávorka Antal és Nemes Flóriánt ajánlaná az egyesület szíves figyelmébe. Egyben sajnálattal tudatja, hogy sokoldalú elfoglaltsága miatt eddigi tiszttségéről lemond. Az egyesületi tagok természetesen nem szívesen fogadták el a derék főparancsnok lemondását és egyhangulag megválasztatták örökös tiszteletbeli főparancsnoknak. Elnöknek ismételten Rogrün Edét választották meg, ügyvezető elnök Székér Gyula, főparancsnok lett Renner Géza, alparancsnok: Jávorka Antal, szakaszparancsnok: Krizsány Vince, orvosok: dr. Kuffer és dr. Vilhelm, ügyvéd: dr. Szántó Bertalan, pénztárnok: dr. Schrank Mór, titkár: László István. Ezután az új tagok felvétele következett melynek végzetével, elnök kérte a tagokat, hogy kötelességeiket mindenkor lelkiismeretesen teljesítsék, és ezzel bezárta a gyűlést.

x **Teljes önkéntesi felszerelés.** vadonatúj alig használt komplett közös egyenruházat jutányos áron eladó. Cim a kiadóhivatalban.

x **Az Emke kávéházban** naponta Kozák Géza smert zene kara hangversenyez.

x **Háziasszonyok öröme.** A nemesak híres de gyönyörű „Mercedes” állvány (kredenc papír a „Hunnia” könyvnyomdában Széchenyi-tér 7. sz. alatt kapható. Darabja 5 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

GERENDAY JÓZSEF.

ELADÓ KERT.

A Sziget egyik legszebb helyén, hol nincs kitéve a csekélyebb vizáradásnak, kőalapra épített verendával, vas kuttal, szabad kézből eladó. — Cim a kiadóhivatalban.

Érsekkéty községtől.

243/1908. sz.

Hirdetmény.

Érsekkéty község előjárósága közhirre teszi, hogy ezen község határában gyakorlandó vadászati jog a határ két részletére felosztva **1908. évi augusztus hó 1-étől, 1914. évi július hó 31-éig**, terjedő 6 évi időtartamra a jegyzői irodában tartandó árverés útján **1908. évi június hó 1-én d. e. 9 órakor** bérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői hivatalban a hivatalos órák alatt betekintheők.

Érsekkéty, 1908. április 8-án.

Radó Antal s. k., **alsó Baka István** s. k., jegyző. bíró.

Monogrammok fehérnemű jelzésre, esinos kivitelben, kiárusítás miatt, darabonként **20 fillérért** kapható a „HUNNIA” papírkereskedésében Esztergomban.

HUSVÉTI

rózsavíz, otkolon és illatszerek legnagyobb választékban és legjutányosabban kaphatók a Drogeriában.

Keil-lakk

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

KEIL-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.
KEIL-féle fehér „Glasur” fénymáz 90 fillér.
KEIL-féle arany fénymáz képereteknek 40 fill.
KEIL-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

JEDLICKA REZSŐNÉL ESZTERGOM, (Kossuth Lajos) Buda-utca 503. sz.

Érsekujvár: **KOSZTELECZ EDE.**

